Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennus, parikurssi kuntoutuksen toteutus 1.1.2027

Erikoissuunnittelija Merja Pouttu Kuntoutuspalvelujen ryhmä

Sisältö

- ALS-sairautta sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennus 1.1.2027
- Nostoja yleisestä osasta
- Omakuntoutus
- Ratkaisutyön terveiset
- Kuntoutusraha
- Kelan yhteystiedot

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennuksen tavoitteet ja tarkoitus

ALS-sairautta sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuksen tarkoitus ja tavoitteet

- Vahvistaa asiakkaan omakuntoutuksen jatkumista asiakkaan arjessa.
- Lisätä asiakkaan tietämystä sairaudesta.
- Tukea asiakkaan toimintakykyä, voimavaroja, elämänhallintaa ja arjessa selviytymistä sairaudesta huolimatta.
- Mahdollistaa vertaistuki, kokemusten jakaminen ja käytännön ratkaisujen löytäminen ryhmämuotoisen kuntoutuksen avulla.

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennus: kohderyhmä

Kohderyhmä

- ALS-kuntoutuspalveluun osallistuvalla on asianmukaisesti diagnosoitu ALS (amyotrofinen lateraaliskleroosi)
- Lisäksi
  - terveydenhuolto on arvioinut, että asiakas tarvitsee tilanteessaan sopeutumisvalmennusta ja että asiakas hyötyy siitä
  - asiakkaan toimintakyky on arvioitu terveydenhuollossa riittäväksi, jotta hän voi osallistua ryhmämuotoiseen kuntoutukseen ja kykenee liikkumaan palveluntuottajan tiloissa ilman jatkuvaa avustamista.
- Sopeutumisvalmennus on suunnattu yli 18-vuotiaalle asiakkaalle, joka elää ALS-sairauden kanssa uudessa elämäntilanteessa joko ALS-sairauden diagnosoinnin jälkeen tai sairauden aiheuttamien muutosten myötä.
- Kohdentaminen/toimeenpanoluokat: Ei toimeenpanoluokkia.

Kohderyhmä

ALS sopeutumisvalmennus ei sovi asiakkaalle,

- joka tarvitsee jatkuvaa avustamista ja valvontaa
- jolle ryhmämuotoinen kuntoutus ei ole oikea kuntoutusmuoto
- joilla on ALS-sairauden lisäksi merkittävä muu kuntoutusprosessia vaikeuttavasairaus
- joiden kuntoutuksen tavoitteet ovat enemmän hoidollisia kuin kuntoutuksellisia
- jolla on akuutti tai hoitamaton päihdeongelma.

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennus: osallistujat

Osallistujat

- Kuntoutukseen osallistuu
  - 6 asiakasta
  - 6 aikuista läheistä.

Asiakkaan läheisellä on mahdollisuus osallistua asiakkaan kasvokkain toteutettavaan kuntoutukseen kokoaikaisesti.

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennus: rakenne, kesto ja toteutus

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennus: rakenne, kesto ja toteutus

- Sopeutumisvalmennuksen kuntoutuskokonaisuuteen sisältyy:
  1. Kutsukirjeen lähettäminen asiakkaalle
  2. Ennakkoyhteydenotto asiakkaaseen
  3. Asiakkaan kuntoutuksen toteuttaminen seuraavasti:
     - 5 vuorokautta kuntoutusta palveluntuottajan toimipisteessä
  4. Seurantayhteydenotto.

- Kuntoutuskokonaisuus toteutetaan asiakkaan kuntoutuspäätöksen voimassaoloaikana (enintään 4 kuukautta), sisältäen ennakko- ja seurantayhteydenoton.

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennus: henkilöstö

Henkilöstö 1/3

- Erikoislääkäri
  - erikoistumisala on neurologia
- Pakolliset ammattihenkilöt
  - sairaanhoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK)
  - psykologi
  - fysioterapeutti (AMK)
- Valinnaiset ammattihenkilöt
  - puheterapeutti
  - sosiaalityöntekijä tai sosionomi (AMK) tai kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tai yhteiskuntatieteen maisteri (pääaineena kuntoutustiede).

Käytä sopeutumisvalmennuksessa näistä 2:sta valinnaisesta ammattihenkilöstä yhtä tai molempia ammattihenkilöitä. Valitse valinnainen ammattihenkilö moniammatilliseen tiimiin sen mukaan, millaista asiantuntijuutta asiakasryhmä kulloinkin tarvitsee.

Kela|Fpa

Henkilöstö 2/3

- Omaohjaaja
  - 1 pakollisista ammattihenkilöistä toimii asiakkaan omaohjaajana.

- Yhteyshenkilö
  - 1 pakollisista ammattihenkilöistä toimii asiakkaiden yhteyshenkilönä koko sopeutumisvalmennuksen ajan.

Henkilöstö 3/3

- Avustava henkilöstö
  - Avustava henkilö on vähintään toisen asteen sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinnon suorittanut henkilö (esim. lähihoitaja).
    - Palveluntuottajan on aina, että avustavan henkilöstön määrä asiakkaan kuntoutuksen aikana on riittävä vastaamaan asiakkaan tai asiakasryhmän tarpeisiin laadukkaan ja tavoitteellisen kuntoutuksen toteuttamiseksi koko kuntoutuksen ajan.
- Palveluvastaava
  - 1 palveluvastaava, jonka tehtävänä on organisoida, koordinoida ja varmistaa roolissaan kuntoutuksen toimivuutta ja sen tasalaatuisuutta. Hän toimii kaikkien palveluntuottajan toteuttamien ALS-sopeutumisvalmennusten nimettynä koordinoijana.
    - Palveluvastaava voi olla myös 1 moniammatillisen tiimin ammattihenkilöistä. Lisäksi hän voi toimia omaohjaajana sekä sopeutumisvalmennuksen yhteyshenkilönä.
    - Palveluvastaava on koulutukseltaan terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on Lupa- ja valvontaviraston myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä, ja jolla on ymmärrys ko. sairausryhmän erityistarpeista

Kela|Fpa

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan sopeutumisvalmennus: tilat ja majoitus

Tilat

- Kuntoutus toteutetaan palveluntuottajan toimipisteessä, joka on laitosyksikkö. Toimipisteellä on oltava laitosyksikölle määritellyt tilat ja näiden tilojen on sijaittava palveluntuottaja toimipisteessä.
- Laitosyksikölle määriteltyjen **tilojen lisäksi** palveluntuottajan toimipisteessä **on lisäksi oltava**
  - toinen ryhmätyötila
  - fysioterapiatila.

Majoitus

- Tämän kohderyhmän asiakas on majoitettava samassa toimipisteessä, jossa kuntoutus toteutuu
- Järjestä asiakkaan majoitus siten, että asiakas saa huoneen käyttöönsä heti, kun saapuu majoituspaikkaan kuntoutuksen alkamispäivänä ja saa käyttää huonetta kuntoutuksen päättymiseen saakka.
- Lisäksi tämän kohderyhmän majoitustiloissa käytössä on oltava hälytysmenetelmä, jonka avulla asiakas voi esteettä kutsua tarvittaessa henkilöstön paikalle.

Kela|Fpa

ALS-sairautta sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennus: mittarit

Mittarit

- GAS –menetelmä

- Asiakaslähtöisyyden mittaaminen
  - KAARI-kysely
    - Käytä asiakaslähtöisyyden seurannassa ja mittaamisessa KAARI-kyselyä.

Kela|Fpa

Nostoja palvelukuvauksen yleisestä osasta: 2027 alkavat palvelut

Palvelukuvauksen yleinen osa

Kelan kuntoutuksen palvelukuvaus sisältää 2 osaa:

- **Kuntoutuspalvelun osa ja**
- **Yleinen osa**

Osat täydentävät toisiaan ja niitä molempia sovelletaan samanaikaisesti Kelan järjestämän kuntoutuksen toteuttamisessa.

Kuntoutuspalvelun osa on **ensisijainen** yleiseen osaan nähden ja mahdollisten tarkennusten osalta palveluntuottaja noudattaa **kuntoutuspalvelun osan mukaista menettelyä.**

Kuntoutuksen palvelukuvaukset sitovat palveluntuottajaa osana Kelan ja palveluntuottajan välistä sopimusta.

Palveluntuottaja on velvollinen ensisijaisesti noudattamaan voimassa olevaa kuntoutustoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä ja siinä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia.

Yleisen osan sisältökokonaisuuksia

Palvelukuvauksen yleisessä osassa on tietoa mm.

- kuntoutuksen toteutuksesta ja siihen liittyvästä yleisestä tiedosta
- asiakkaan henkilötietojen käsittelystä ja säilytyksestä
- etäkuntoutuksen toteuttamisesta
- dokumentaatiosta ja kuntoutuksen toteutukseen liittyvästä kirjaamisesta
- kuntoutuspalautteen laatimisesta
- henkilöstömuutoksista ja henkilöstön sijaisuuksista sopimuskauden aikana
- kuntoutuksen toteuttamisessa käytettävistä tiloista ja majoituksesta
- palveluntuottajan laatutyöstä, toiminnan seurannasta ja tarvittavista luvista sekä vakuutuksista
- hyödyn arvioinnista ja raportoinnista
- kuntoutuskustannusten laskutuksesta ja maksamisesta
- auditoinnista

Lisäksi yleinen osa sisältää tietoa sanastosta sekä liitteen ammatti- ja tehtävänimikkeistä.

Kela|Fpa

Nostoja yleisestä osasta 1/6

Palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröinti

- Palveluntuottajan, joka tuottaa terveydenhuollon palveluja, on noudatettava sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskevaa lainsäädäntöä (741/2023)
- Palveluntuottaja vastaa siitä, että palveluntuottaja ja palveluyksikkö on rekisteröity kyseisen lain edellyttämällä tavalla

Laadunhallinta ja toiminnan seuranta

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) mukaisesti palveluntuottajan tehtävänä on valvoa palvelun laatua, asianmukaisuutta ja asiakas- ja potilasturvallisuutta
- Palveluntuottaja laatii omavalvontasuunnitelman ja omavalvontaohjelman sekä nimeää vastuuhenkilön lain edellyttämällä tavalla ja seuraa omavalvontaohjelman tai -suunnitelman toteutumista lain edellyttämällä tavalla

Nostoja yleisestä osasta 2/6

Asiakkaalle laadittava kuntoutuspalaute

- Laaditaan Kelan lomakkeelle KU148, joka löytyy Kelan verkkosivuilta.
- Laaditaan viimeisen kuntoutusjakson päätyttyä
- Palautteen on oltava Kelassa 2 viikon kuluessa viimeisen kuntoutusjakson päättymisestä

Lyhyt kuntoutuspalaute toimitetaan

- asiakkaalle kuntoutuksen keskeytyessä tai toteutuessa useammassa kuin 1 jaksossa, jos tarvitaan kirjallinen dokumentti kuntoutukseen osallistumisesta ja sen edistymisestä
- Kelaan vain, jos asiakkaan kuntoutus on keskeytynyt tai asiakkaan kuntoutumiseen liittyy jotain erityistä tiedotettavaa Kelalle

Seurantapalaute

- Laaditaan, kun palveluntuottajan ja asiakkaan välinen viimeisin seurantayhteydenotto on toteutunut

Kela|Fpa

Nostoja yleisestä osasta 3/6

Tilojen remontointi

- Palveluntuottaja ilmoittaa välittömästi tiedossa olevista kuntoutustilojen remonteista sekä korjaus- ja perusparannustöistä Kelaan
- Väistötilan tulee aina olla Kelan etukäteen hyväksymä

Ammatti- ja tehtävänimike -liite

- Päivitetty vastamaan nykyisiä koulutuksia ja vanhentuneet koulutusmäärittelyt on poistettu

Nostoja yleisestä osasta 4/6

Uusi asiakas (huom. vain rekisteröitymismenettelyllä järjestettävissä palveluissa)

- asiakas, jonka kuntoutuspäätös on astunut voimaan ko. kalenterivuoden aikana. Edellisenä kalenterivuonna voimaan tulleen kuntoutuspäätöksen saanut asiakas ei ole uusi asiakas, vaikka asiakkaan kuntoutuksen toteuttaminen alkaisi tai jatkuisi kuluvan kalenterivuoden aikana

Palveluntuottajalla on oltava asiakasta ja kuntoutukseen osallistuvaa läheistä varten seuraava vakuutusturva:

- Toiminnan vastuuvakuutus
- Potilasvakuutus
- Ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus

Nostoja yleisestä osasta 5/6

Henkilöstön ensiapuvalmis

- Kaikilla asiakkaan kuntoutusohjelman toteutukseen osallistuvilla henkilöillä on oltava suoritettuna ensiavun peruskurssi (16 h).
  - Ensiavun peruskurssi sisältää hätätilanteessa sekä tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa tarvittavat käytännön perustiedot ja -taidot
- Henkilöllä on oltava voimassa oleva kurssitodistus peruskurssin suorittamisesta.
- Ensiapuvalmiutta voidaan peruskurssin jälkeen päivittää seuraavilla kursseilla:
  - Hätäensiapukurssi (vähintään 8 tuntia)
  - Ensiavun jatko- tai kertauskurssi (vähintään 8 tuntia)
  - Myös päivityskoulutuksista henkilöllä on oltava voimassa oleva kurssitodistus

Nostoja yleisestä osasta 6/6

Allasturvallisuus

- Allasturvallisuudesta vastaa henkilö, joka on läsnä koko asiakkaiden altaassa tapahtuvan kuntoutuksen ajan. Vastuu voi olla joko asiakasryhmää ohjaavalla henkilöllä tai erillisellä allasvalvojalla, jos allasvalvoja valvoo nimenomaisesti vain kyseistä asiakasryhmää
- Allasturvallisuudesta vastaavalla henkilöllä on oltava suoritettuna Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n mukainen Trimmi-kurssi tai vastaavan pituinen ja sisältöinen kurssi
- Trimmi-kurssi (tai vastaava) täytyy suorittaa 4 vuoden välein
- Trimmi-kurssia (tai vastaavaa) ei tarvitse suorittaa siinä altaassa, jossa kuntoutus toteutuu
- Palveluntuottajan täytyy varmistaa, että allasturvallisuudesta vastaava henkilö osaa tarvittaessa pelastaa asiakkaan siitä altaasta, jossa kuntoutus toteutetaan
- Allastiloissa allasturvallisuudesta vastaava henkilö vastaa vain oman asiakasryhmänsä turvallisuudesta

Kela|Fpa

Omakuntoutus

Omakuntoutus kuntoutuksessa

- Omakuntoutus on asiakkaan omatoimisesti toteuttamaa harjoittelua ja toimintaa, joka on
  - asiakkaan ja ammattilaisen yhdessä suunnittelemaa ja ammattilaisen seuraamaa
  - yksilölliseen kuntoutumistarpeeseen soveltuvaa ja näyttöön perustuvaa.
- Omakuntoutus on tapa hahmottaa asiakkaan aktiivisuutta ja osallistumista edistävää toimintaa kuntoutuksessa.
- Kelan kuntoutuksessa on useita toimintatapoja, jotka ovat omakuntoutusta, kuten kotiharjoittelu ja välitehtävät.
- Omakuntoutus voi edistää kuntoutuksen tuloksellisuutta sekä asiakkaan itseohjautuvuutta ja sitoutumista kuntoutukseen.
- Omakuntoutusta on tutkittu Kelassa vuosina 2023–2024 ja laadittu Opas omakuntoutuksen käytännön toteuttamiseen.

Kela|Fpa

Palvelujen julkaisu

Aikajanat palveluiden julkaisusta ja päätöksenteosta

Vuonna 2027 alkavat uudet kurssit (ALS)

- sopimuskausi alkaa 1.11.2026
- kurssit julkaistaan marraskuun puolivälissä (tavoite 16.11.2026)
- päätöksenteko voi alkaa, kun kurssit näkyvät kurssihaussa
- toteutus alkaa 1.1.2027

Kela|Fpa

Kuntoutusraha

Miten palveluntuottajana toimit, että kuntoutukseen osallistuvan asiakkaan kuntoutusraha maksetaan oikein ?

Toteuta kuntoutus palvelukuvauksen mukaisesti

Laadi asiakkaalle osallistumistodistus ohjeen mukaisesti **jokaisesta** jaksosta, tapaamisesta, yksittäisestä kuntoutus- tai etäkuntoutus-päivästä

Jos osallistumis-todistuksessa ilmoitetut tiedot muuttuvat, laadi asiakkaalle uusi osallistumistodistus

Ilmoita muutoksista viipymättä Kelaan

[Kuntoutuspalvelut ohjeita- palveluntuottajille osiosta löydät ohjeet Miten toimin, jotta kuntoutukseen osallistuvan asiakkaan kuntoutusraha maksetaan oikein]

Kuntoutusrahan hakeminen

Näin haet kuntoutusrahaa

Asiakas voi hakea kuntoutusrahaa

- asiointipalvelu OmaKelassa
- lomakkeella KU112 (kuntoutusraha)
- tarvittaessa hakemus voidaan vastaanottaa Kelassa myös suullisesti
    - Liitteet voi toimittaa OmaKelassa

- Kuntoutusrahan hakuaika on 6 kuukautta

Näin haet kuntoutusrahaa | Henkilöasiakkaat | Kela

Kuntoutusrahan myöntämisedellytykset

Kuntoutusrahan yleiset myöntämisedellytykset

- Asiakas on 18–67-vuotias
- Asiakas on estynyt tekemästä työtä koko- tai osapäiväisesti kuntoutukseen osallistumisen vuoksi **ja** kuntoutuspäivä kestää vähintään 4 h matkoineen
- Kuntoutuksen tarkoituksena on asiakkaan työelämään pääsy, sinne palaaminen tai työelämässä pysyminen
- Kuntoutuspäätös on tehty Kelan kuntoutuslaissa mainitulla perusteella
- Kuntoutus täyttää kuntoutustoiminnalle yleisesti asetetut vaatimukset

Kuntoutusrahan määrä

Kuntoutusrahan määräytyminen

- Perustuu vuosituloon
    - Jos tuloja ei ole tai ne ovat vähäisiä, on kuntoutusrahan määrä vähintään vähimmäismääräinen
    - Asiakas voi arvioida kuntoutusrahan määrän Kelan verkkosivuilla kuntoutusrahan laskurilla
- Vuonna 2027 kuntoutusrahan vähimmäismäärä on 31,99 e/pv
    - Asiakas voi saada vähimmäismääräisen kuntoutusrahan lisäksi myös harkinnanvaraista ylläpitokorvausta 9e/pv, jos kuntoutukseen osallistumisesta aiheutuu asiakkaalle ylimääräisiä kustannuksia (esimerkiksi matka-,vaate- tai jalkinekustannuksia)

Kuntoutusrahan maksaminen

Kuntoutusraha turvaa toimeentuloa kuntoutuksen aikana

Maksetaan

- Omavastuuajan jälkeen (Kelan kuntoutuskursseissa tavanomaisesti 1 pv)
- Kuntoutukseen osallistumisen ajalta jokaiselta arkipäivältä (= 6 arkipäivää/viikko) kuntoutusjakson jälkeen
  - Kun selvitys kuntoutukseen osallistumisesta on saatu Kelaan (yleensä osallistumistodistus)
  - Asiakas voi toimittaa osallistumistodistuksen Kelaan OmaKelassa
- Jos työnantaja maksaa kuntoutuksen ajalta palkkaa, kuntoutusraha maksetaan yleensä työnantajalle palkkaa vastaavalta osalta
  - Työnantaja ilmoittaa kuntoutusajan palkanmaksusta Kelaan

Ennakonpidätys

- Henkilökohtaisen veroprosentin mukaan
- Kuitenkin vähintään 25%, ellei muutosverokorttia etuutta varten ole esitetty
- Ylläpitokorvaus on veroton

Kela|Fpa

Kuntoutusraha ALS sairastavan sopeutumisvalmennuksen ajalta

Kuntoutusrahaa voi saada

- 5 vrk kasvokkaisena kuntoutuksena palveluntuottajan tiloissa toteutuvan kuntoutuksen ajalta, kun kuntoutusrahan yleiset myöntöedellytykset täyttyvät

Kuntoutusrahaa ei voi saada

- Ennakkoyhteydenoton ja seurantayhteydenoton (kuvapuhelu tai puhelu) ajalta.

Yhteystiedot

Palveluntuottajien yhteydenotot ensisijaisesti sähköpostilla

1. Kelan kuntoutuksen palvelukuvauksiin ja niiden tulkintaan liittyvät kysymykset: **kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi**
2. Rekisteröitymiseen tai rekisteröitymisjärjestelmään vietäviin tietoihin liittyvät kysymykset **kuntoutus_sopimushallinta@kela.fi**
3. Kuntoutuspalvelujen sopimuskauden aikaisiin muutoksiin, kuten esimerkiksi palveluntuottajan rakenteelliset muutoksiin, tilojen muutoksiin ja laskuttajan muutoksiin, sekä vakaviin tapaturmiin liittyvät ilmoitukset: **kuntoutus_sopimushallinta@kela.fi**
4. Rekisteröitymisjärjestelmään ja tunnistautumiseen liittyvät tekniset kysymykset: **kuntoutus_jarjestelmat@kela.fi**

Kiitos!

Kela|Fpa